

פרידה ממדבר יהודה

Da: Haaretz

31/12/2006

מאת צפירי רינת

Ritaglio 005

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44

כל מי שאוהב את מדבר יהודה, וקשה להאמין שיש
מישהו שלא התאהב בו, מוזמן בימים אלו לערוך בו
סיור פרידה. את נופי המדבר הקיימים לא יהיה
אפשר לראות שוב, אחרי שגם אליהם הגיעה גדר
ההפרדה.

העבודות להקמת הגדר, שהחלו בשבועות האחרונים,
יקטעו לראשונה את המרחבים הפתוחים של המדבר.
הגדר על מרכיביה השונים, ובהם דרך הביטחון
הצמודה אליה, יחדרו לעומק המדבר ויגיעו אולי עד
ים המלח או סמוך אליו. מערכת הביטחון לא קיבלה
הצעות חלופיות להקמת הגדר, ובהן שילוב של
סיורים ומעקב אלקטרוני.

גדר ההפרדה כבר חוללה נזקים כבדים בנופי הגלבע
ובדרום מערב הרי יהודה, אך כל זה מתגמד לעומת
הנזק שהיא תגרום למדבר. למרות קרבתו לאזורים
צפופי אוכלוסייה (ירושלים וחברון), במדבר יהודה
מתקיימת מערכת אקולוגית בדרגת שימור גבוהה
ועם שלל מרכיבים - מצמחים המוגדרים ירודים ועד
טורפי-על כמו נמרים וזאבים.

קבוצת מדענים שפנתה בעניין הגדר לאלוף פיקוד
המרכז, יאיר נווה, וניסתה לשכנעו לוותר על הקמתה,
ציינה שמדובר באזור יחיד במינו לא רק בתחומי
ישראל, אלא ברחבי המזרח התיכון כולו. יש בו,
מסבירים חברי הקבוצה, מפגש מרתק בין עולם החי
והצומח הים תיכוני לזה המדברי. בין בעלי החיים
באזור יש מינים רבים, שחלקם מצאו בו את מפלטם
האחרון בישראל ואף בעולם כולו.

הגדר והתשתיות הנלוות אליה - חומות, סוללות עפר
ודרכים - יחצו את יחידת הנוף של המדבר וינתקו את
אזור המצוקים מרמת המדבר. משטר הזרימה העלי
והתת-קרקעי של מי הגשמים ייפגע באופן חמור.
הגדר תיצור נתק בתוך אוכלוסיות בעלי חיים,
ובראשם היעלים, שמדבר יהודה הוא מעוזם העיקרי
והם נעים בו בין המצוקים לרמת המדבר. חלק מהם
יישארו בצד אחד של הגדר וחלקם מצדה האחר.

45 כפי שמציינת החברה להגנת הטבע, אלפי שנים
 46 שמרו משטרים וחברות שונות - מהחשמונאים
 47 והרומאים ועד הירדנים והבריטים - על הביטחון
 48 במדבר באמצעות מערכת של מצודות ועמדות
 49 תצפית. דווקא ישראל, המצוידת באמצעים
 50 אלקטרוניים ובטכנולוגיות מתקדמות, מבצעת עבודות
 51 בהיקף ובאמצעים שיגרמו הרס בלתי ניתן לתיקון.
 52
 53 אפשר לקבל את הטענה שגדר ההפרדה מספקת
 54 צורך ביטחוני חיוני. במקרה של דרום יהודה (הקטע
 55 המגיע עד שולי המדבר), הקמתה גם אינה בעייתית
 56 מבחינה מדינית. תוואי הגדר באזור זה צמוד כמעט
 57 לחלוטין לקו הירוק. עם זאת, יש לחזור ולשאול עד
 58 כמה הקמתה הכרחית ואם היא מצדיקה את המחיר
 59 הכבד שישלם המדבר.
 60
 61 מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, שי אביטל, אלוף
 62 במילואים ואיש סיירת מטכ"ל בעברו, כתב לאלוף
 63 פיקוד המרכז לפני שבועיים, שבאזור שבו יש מרחק
 64 של עשרות קילומטרים בין יישובים פלשתיניים
 65 ליישובים יהודיים, הצבת אמצעי תצפית חכמים,
 66 שימוש בדרכי עפר מינימליות כדרכי פטרול והפעלת
 67 כוחות ניידים מאפשרים מרחב התראה וסיכול
 68 חדירות לא פחות טוב מגדר.
 69
 70 גם אם הוחלט להקים את הגדר, חובה לבדוק אם
 71 הכרחי להקימה בתוואי רחב שהשפעתו על הסביבה
 72 דרמטית. אולי אפשר להסתפק במתכונת מצומצמת
 73 יותר, כדי שבעתיד, אם ישררו תנאים מדיניים אחרים,
 74 אפשר יהיה לפרק את הגדר בלי להותיר צלקות
 75 ופצעים בנוף. כפי שציינו האקולוגים רון פרומקין
 76 ותמר אחירון-פרומקין, רצועת הגדר המתוכננת
 77 תעבור בנוף צחיח המשתקם בדרך כלל באטיות
 78 ובאופן מוגבל ביותר. לפיכך נזקיה ייוותרו לאורך
 79 דורות רבים, גם לאחר שייעלם הצורך בקיום הגדר.
 80
 81 כל עוד לא החלה הקמת הגדר עצמה ומתבצעות רק
 82 עבודות ההכנה, יש מקום לזעוק ולנסות להציל את
 83 המדבר. קולות המחאה וסימני השאלה בדבר נחיצות
 84 הגדר שנשמעו עד עתה מעטים מדי, כמעט חרישיים.
 85 נראה שבכל הנוגע למדבר יהודה, הם עלו מאוחר
 86 מדי.